

LISAÜLESANDEID AUSUSE TEEMAL

Teemat „Ausus“ (sh teisi teemasid) saab sisse juhatada ka HHK- (HEA–HALB–KASULIK) meetodil. Näiteks:

Miks on ausus hea?	HEA: Hoiab ära segadused ja hoiab südametunnistusepiinata.
Miks on ausus halb?	HALB: Mõnikord võib liiga ausalt öeldu teisele inimesele haiget teha.
Miks on ausus kasulik?	KASULIK: Oled alati hinnatud ja sinu arvamust arvestatakse. Sind võib alati usaldada.

EESTI KEEL

1. Valik vanasõnu aususe teemal

TÕDE TÕUSEB, VALE VAJUB.

MIDAGI EI OLE ILMAS, MIL ON LÜHEM ELUIGA KUI VALEL.

VALEL ON SABA TAGA.

KÕVER TEE VIIB KÕRVALE.

KES VALEGA HAUKAP, SII VALUGA NEELÄTÄP.

KES VALETAB, SEE VARASTAB.

VALE VIAB VARGILE, VÕLTS VÕLLA.

ÜHE KÄNNU VÕSUD ON VALE JA VARGUS.

KES NOORELT VALETAB, SEE VANALT VARASTAB.

NÄPUTÄIS TÕTT ON PAREM KUI SÜLETÄIS VALET.

KES PALJU RÄÄGIB, SEE PALJU VALETAB.

PAREM TÜKK TÜHJA JUTTU RÄÄKIDA KUI VAKS VALETADA.

KES KORD ON VALETANUD, SEDA TEIST KORD ENAM EI USTA.

KES ÜKS KORD VALETAB, VALETAB ALATI.

KES VALETAB, SEE KANNATAB.

KIS ISI VALETAB, SEE EI USU, ET TEINE TÕTT RÄÄGIB.

2. Loovmäng Mis sõna ma mõtlesin?

Õpetaja ütleb lauseid, mille esimestest tähtedest moodustub sõna, ja palub õpilastel ära arvata, mis sõna ta mõtles. Õpilased koostavad lauseid aususe teemal
Näiteid

AUSUS	TÕDE
Aias Uhkeldab Siil Uudistades Saia.	Tiit Õigustab Draakonit Edvistamises.

3. Loovusülesanne. Koostada tegelaskaart ausa ja ebaausa karakteri kohta.

Mida talle meeldib laupäeviti teha?
Mis on see saladus, mida ta kellelegi ei avalikustaks?
Mida ta oskab väga hästi teha?
Mis on see, mis tal hästi välja ei tule?
Mis on tema lemmikmälestus?
Mida ta praegu sellel pildil mõtleb? Mis meeleolus ta on? Miks?
Kes on tema parim sõber?
Mida ta tahab maailmas üle kõige?

Mida talle meeldib laupäeviti teha?
Mis on see saladus, mida ta kellelegi ei avalikustaks?
Mida ta oskab väga hästi teha?
Mis on see, mis tal hästi välja ei tule?
Mis on tema lemmikmälestus?
Mida ta praegu sellel pildil mõtleb? Mis meeleolus ta on? Miks?
Kes on tema parim sõber?
Mida ta tahab maailmas üle kõige?

Lastega saab koostada erinevate karakterite iseloomustusi ning leida erinevusi ja sarnasusi. Siinkohal tuleb märkida, et välimuse järgi ei saa inimese ausameelsust hinnata.

4. Mäng *Ausamast ausam.*

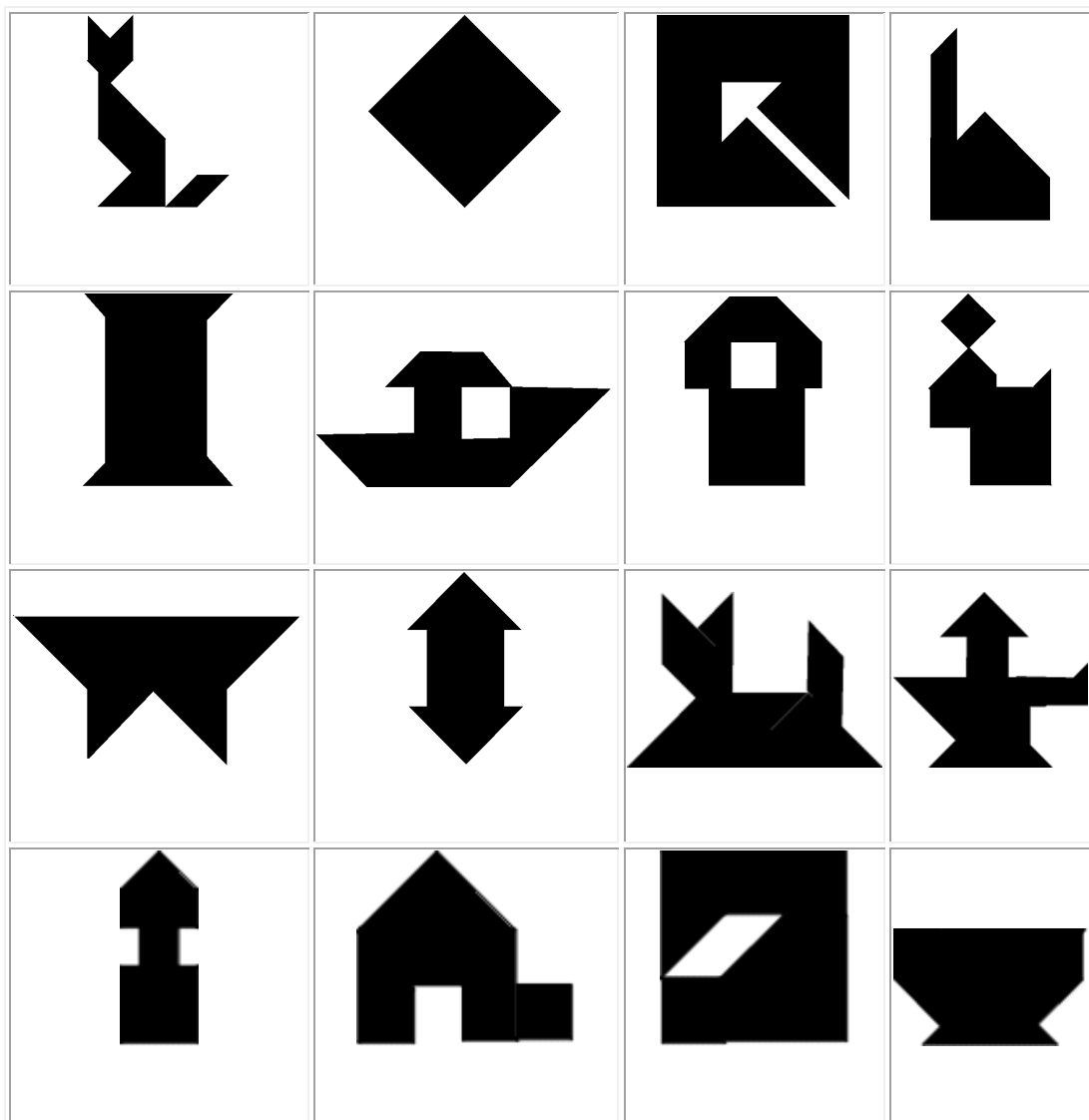
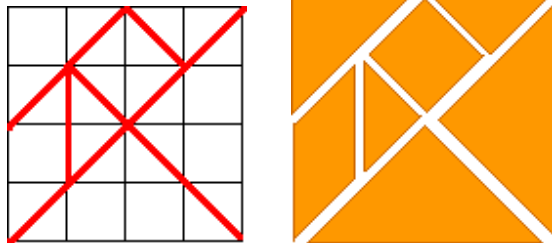
Õpetajal on korvis sedelid erinevate küsimustega, mis jagatakse õpilastele. Õpilased peavad esitama üksteisele küsimusi, millele tuleb vastata ausalt. Et mitte tekitada ebamugavaid olukordi, siis esialgu on õpetaja koostanud küsimused ise. Hiljem võivad küsimusi koostada ka õpilased, kuid õpetaja peab küsimused enne esitamist üle vaatama.

Kas sa tegeled spordiga?
Kas sa pead ennast targaks?
Kas sa unistad saada presidendiks?
Kas sa oled kunagi oma sõbrale valetanud?
Kui sageli sa oma tuba koristad?
Kas sa aitad oma ema kodustes töödes?

Kokkuvõte. Millisele küsimusele ja miks oli raske ausalt vastata? Millisele küsimusele oli lihtne ausalt vastata?

KÄELINE TEGEVUS. *Tangram*

Tangrami moodustamiseks saab valmistada ise kujundid ja kujundada nt kaotatud asju vms.

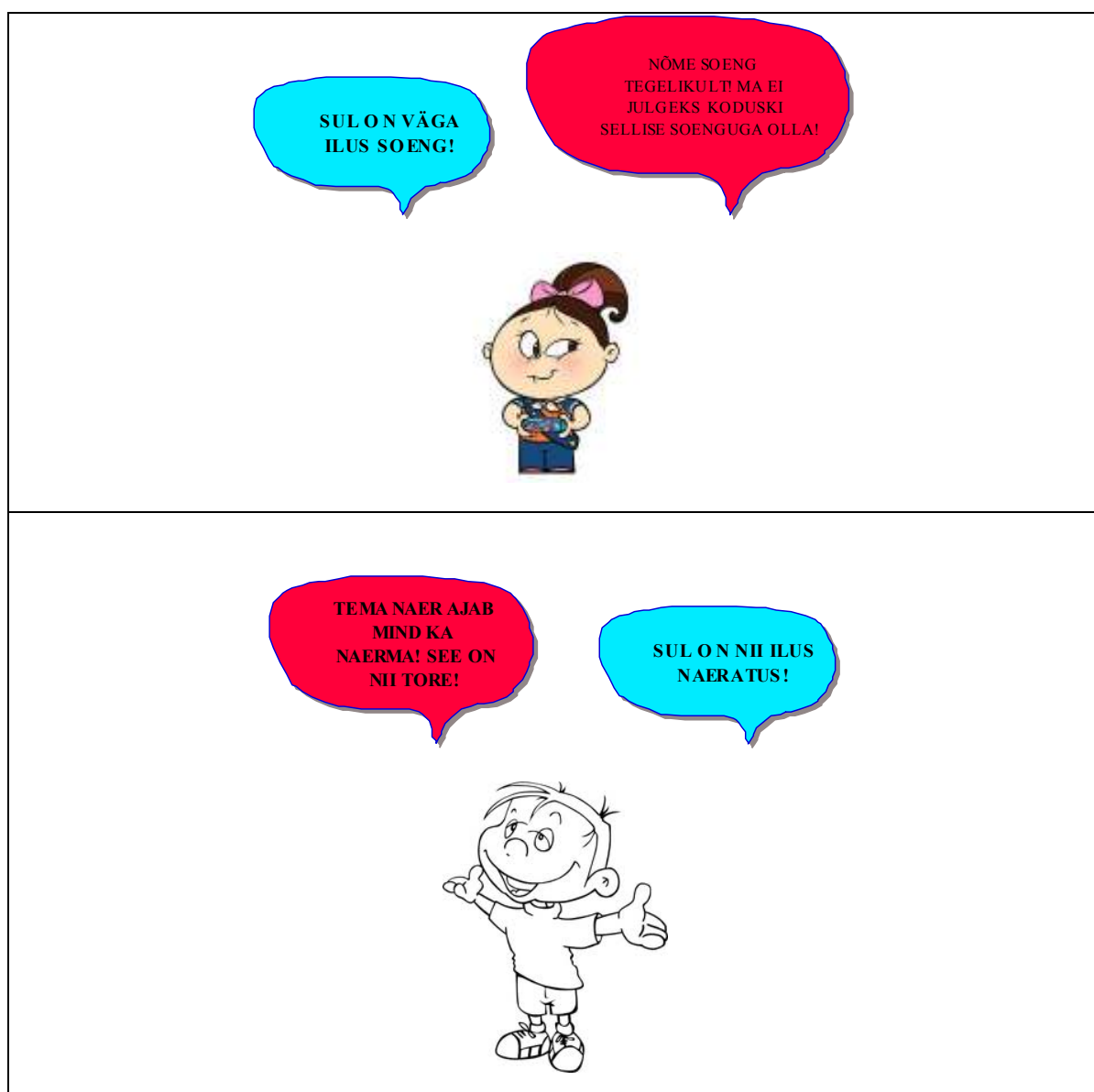

AUSAD JA VALELIKUD MÕTTED JA ÜTLEMISED

Paaristöö

- Õpilased murravad A3-paberi pooleks ja täidavad mõlemad pooled ajakirjast väljalõigatud inimeste nägudega.
- Ühele poolele kleebitakse ebaausust ja teisele poolele ausust peegeldavad näoilmed.
- Juurde lisatakse igale näole sinine ja punane jutumull.
- **Sinine jutumull** näitab ütlemist, **punane jutumull** mõtlemist.

Sageli inimesed mõtlevad ühte, aga ütlevad välja teist. Aus inimene enamasti mõtleb ja tegutseb ühtemoodi – ausalt.

KEHALINE KASVATUS

Mäng Politseinikud ja kurjategijad.

Lapsed jaotatakse kaheks rühmaks: politseinikud ja pätid. Politseinikud seisavad piiri taga, pätid on poolel teel neil vastas ja õrritavad neid. Käskluse saades hakkavad politseinikud pätte taga ajama, see, kelle politseinik kätte saab, peab tunnistama oma vale käitumist. Ta viiakse politseijaoskonda, kus temast õpetatakse välja korralik politseinik.

Pätid seatakse politseinike poole näoga ja lastakse neil võtta erisuguseid asendeid (kük, seismine ühe jala peal, rätsepaiste, kõhuliasend jne), et neil oleks keerulisem politseinike eest oma pesa plehku panna. Pätid on omas pesas puutumatud.

